

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Obdo/47/2020
Identifikačné číslo spisu: 5919201682
Dátum vydania rozhodnutia: 29.09.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Miroslava Janečková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:5919201682.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu S.. J. N., nar. XX. J. XXXX, trvale bytom A. XXXXX/XXA, XXX XX P., zastúpeného Hronček Partners s.r.o., so sídlom Kálov 1, 010 01 Žilina, IČO 47 248 327 proti žalovanému 1/ J.K.B.2, spol. s r.o., so sídlom Výšné Matejkovo 28, 034 01 Ružomberok, IČO: 36 381 420 a žalovanému 2/ MAB 04, s.r.o., so sídlom Výšné Matejkovo 28, 034 01 Ružomberok, IČO: 50 504 665, zastúpenému Advokátskou kanceláriou JUDr. Ladislav Janči s.r.o., Dončova 145/21, Ružomberok v konaní o určenie vlastníckeho práva a o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, o dovolaní žalovaného 2/ proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline č. k. 13Cob/230/2019-171 z 8. januára 2020, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a .

II. Žalobcovi p r i z n á v a proti žalovanému 2/ nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1 Okresný súd Ružomberok (ďalej aj „súd prvej inštancie“) uznesením č. k. 8Cb/35/2019-106 zo 7. novembra 2019 rozhodol o návrhu žalobcu na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorý podal v konaní o určenie vlastníckeho práva tak, že návrh zamietol a žalovanému 2/ nepriznal nárok na náhradu trov konania o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia nepriznal.

2 Súd prvej inštancie v rámci skúmania podmienok pre nariadenie neodkladného opatrenia sa primárne zaoberal otázkou, či žalobca osvedčil v tomto štádiu konania nárok, ktorému sa má navrhovaným neodkladným opatrením poskytnúť ochrana, Žalobca je spoločníkom žalovaného 1/ s 50% obchodným podielom. Prevodom vlastníckeho práva nehnuteľností, ktoré využíval žalovaný 1/ na svoju podnikateľskú činnosť na žalovaného 2/, mohlo byť dotknuté majetkové právo žalobcu a zároveň môže mať tento prevod vplyv na hodnotu obchodného podielu žalobcu. Súd prvej inštancie mal za to, že naliehavý právny záujem žalobcu bol osvedčený a nárok žalobcu na určenie vlastníckeho práva žalovaného 1/ k predmetným nehnuteľnostiam nie je očividne vylúčený. Konštatoval však, že na potvrdenie alebo vyvrátenie skutočnosti, že žaloba bude úspešná, však bude nevyhnutné vykonať dokazovanie a celú vec skutkovo a právne vyhodnotiť.

3 Žalobca v návrhu poukázal na to, že má obavu z toho, že nenariadením neodkladného opatrenia môže dôjsť k zmareniu súdneho konania vo veci samej a jeho účelu, ku vzniku majetkových škôd na strane žalobcu, k nezvratnej ujme spočívajúcej v prevode nehnuteľností na tretí subjekt, prípadne ku viacnásobným prevodom, rozdeleniu nehnuteľnosti alebo inému nakladaniu s nehnuteľnosťami. Súd prvej inštancie skonštatoval, že žalobca neosvedčil žiadne reálne úkony žalovaného 2/, resp. jeho zámer s predmetnými nehnuteľnosťami disponovať spôsobom, ktorým by mu tvrdená ujma resp. škoda mohla vzniknúť. Samotné tvrdenie žalobcu týkajúce sa úkonov žalovaného 2/ bez ich osvedčenia alebo aspoň osvedčenia zámeru žalovaného 2/ tieto úkony realizovať, nepostačuje na prijatie záveru o potrebe bezodkladnej úpravy pomerov strán sporu. Pokiaľ žalobca argumentoval tým, že prípadný prevod nehnuteľností na tretie osoby môže mať negatívny dopad na konanie vo veci samej, tieto súd prvej inštancie vyhodnotil ako nedôvodné, keďže účelom a cieľom nariadenia neodkladného opatrenia nie je ochrana takýchto práv. Ďalej vyslovil záver, že nie je dôvodná ani obava žalobcu z možného ohrozenia výkonu rozhodnutia. Poukázal na to, že pokiaľ je predmetom konania určovací žaloba, neodkladné opatrenie nemôže plniť funkciu zabezpečenia prípadného budúceho výkonu rozhodnutia, pretože pri určovacích nárokoch nie je výkon rozhodnutia vzhľadom na povahu nároku možný. Pri určovacích žalobách neodkladné opatrenie môže iba dočasne upraviť pomery do doby, než sa právoplatne rozhodne. Je teda zrejmé, že rozhodnutie vo veci samej nemôže predstavovať exekučný titul, keďže z neho nebude vyplývať žiadne právo na plnenie, a preto nemá byť ani aký výkon súdneho rozhodnutia ohrozený.

4 Po vecnom a právnom zhodnotení relevantných skutočností súd prvej inštancie dospel k záveru, že v konaní nebola osvedčená existencia takých okolností, ktoré by odôvodňovali potrebu neodkladnej úpravy pomerov medzi žalobcom a žalovaným 2/, v dôsledku čoho návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol.

5 Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Žiline (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením č. k. 13Cob/230/2019-171 z 8. januára 2020 rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil tak, že nariadil neodkladné opatrenie a žalovanému 2/ zakázal nehnuteľnosti evidované Okresným úradom I., katastrálnym odborom, na LV č. XXXXX, kat. úz. I., Obec I., okres I., ako

- parc. reg. „C“ č. XXXX, zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 797 m²,
- parc. reg. „C“ č. XXXX, záhrada vo výmere 251 m²,
- parc. reg. „C“ č. XXXXX, trvalý trávnatý porast vo výmere 847 m²,
- stavba - R. L. E., súp. č. XXX, druh stavby - budova ubytovacieho zariadenia, ktorá je postavená na parc. č. XXXX, v celosti, resp. ich spoluvlastnícke podiely previesť alebo inak scudzit', založiť, zaťažiť, prenajať, vložiť do majetku obchodnej spoločnosti a družstva, použiť na zabezpečenie záväzku, zriadiť právo v prospech tretej osoby alebo vykonať taký úkon, dôsledkom ktorého by bola zmena vlastníctva, a to až do právoplatného skončenia konania vo veci samej, vedenej Okresným súdom Ružomberok pod sp. zn. 8Cb/35/2019.

6 Odvolací súd na rozdiel od súdu prvej inštancie mal za osvedčenú potrebu úpravy pomerov medzi žalobcom a žalovaným 2/ nariadením neodkladného opatrenia v zmysle návrhu žalobcu zo dňa 09. októbra 2019, kedy sa počas konania o určenie vlastníckeho práva zastabilizuje právny stav bývalého vlastníka predmetných nehnuteľností (žalovaného 1/) a terajšieho vlastníka nehnuteľností (žalovaného 2/). Žalobcom tvrdená ujma, škoda mala nastať uzavretím kúpnej zmluvy zo dňa 17. februára 2017 s dohodnutou kúpnu cenou v sume 1,- eur a bola osvedčená personálnym prepojením predávajúceho - žalovaného 1/ a kupujúceho - žalovaného 2/ v osobe S.. R. P., pričom išlo o prevod podstatnej časti obchodného majetku spoločnosti žalovaného 1/. Hodnota prevádzaných nehnuteľností bola žalobcom osvedčená v sume 384.000,- eur. Odvolací súd v danej veci skonštatoval aj osvedčenie potreby neodkladnej úpravy pomerov nariadením neodkladného opatrenia, ktorým sa vytvorí právna stabilita postavenia žalobcu a aj žalovaných a súčasne nezasiahne neprímeraným spôsobom do výkonu práv žalovaného 2/ ako vlastníka daných nehnuteľností. Rozsah úkonov, ktorými sa žalovanému 2/ zakazuje dispozícia s nehnuteľnosťami nepovažoval odvolací súd za taký, aby neparalizoval žalovaného 2/ ako vlastníka pri uplatňovaní vlastníckych práv, ak ide len o zákaz scudzovania (prevádzania), t. j. straty vlastníckeho práva žalovaného 2/, zákaz zaťaženia, založenia, zriadenia práv v prospech tretej osoby,

použitia na zabezpečenie záväzku, ktoré úkony znižujú hodnotu nehnuteľností. Ak žalovaný 2/ má predmetné nehnuteľnosti vo výlučnom vlastníctve a od roku 2017 nevykonáva úkony na ich prevedenie na tretiu osobu, prípadne na ich zaťažovanie právami tretích osôb, tak potom žalovaného 2/ ani nariadené neodkladné opatrenie nemôže obmedzovať.

7 Proti tomuto uzneseniu podal žalovaný 2/ (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, v ktorom navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolačný súd“ alebo „NS SR“) napadnuté uznesenia odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, eventuálne napadnuté uznesenie zmenil a návrh na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol. Prípustnosť dovolania odôvodnil s poukazom na ustanovenie § 420 ods. 1 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Napadnuté rozhodnutie označil za vecne a procesne nesprávne, odvolací súd podľa jeho názoru dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci. V napadnutom rozhodnutí odvolací súd nevysvetlil naplnenie ani jednej z podmienok na nariadenie neodkladného opatrenia. Namietal, že mu návrh na nariadenie neodkladného opatrenia nebol pred rozhodnutím súdu prvej inštancie doručený a nebolo mu doručené ani doplnenie tohto návrhu. Až odvolací súd vyzval strany na vyjadrenie k odvolaniu v lehote 10 dní, pričom po uplynutí 5 dní vo veci rozhodol a nepočkal na doručenie výzvy žalovanému 1/ a na jeho vyjadrenie. Odvolací súd mal reagovať a nereagoval na predchádzajúce rozhodnutie súdu, ktoré tvorí prekážku rozhodutej veci. Odvolací súd rozhodol inak, ako v predchádzajúcom rozhodnutí (žalobca podal voči žalovanému 2/ aj v minulosti návrh na nariadenie neodkladného opatrenia) z dôvodov, ktoré neboli vysvetlené. Dovolateľ ďalej uviedol, že žalobca nie je aktívne legitimovaný na podanie žaloby a poukázal na vecné námietky týkajúce sa veci samej, pričom poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, Najvyššieho súdu ČR a Ústavného súdu SR.

8. K dovolaniu žalovaného 2/ žalobca uviedol, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu nie je rozhodnutím vo veci samej, nakoľko spolu s návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia podal žalobca aj žalobu vo veci samej, teda napadnuté uznesenie nie je konečným rozhodnutím, ktorým sa konanie končí. NS SR už judikoval neprípustnosť takéhoto dovolania. Ide o prekážku, ktorá je dôvodom na odmietnutie dovolania bez toho, aby sa NS SR zaoberal jeho obsahom. Žalobca je toho názoru, že odvolací súd skutkovo aj právne riadne odôvodnil existenciu všetkých zákonných požiadaviek na nariadenie neodkladného opatrenia. Žalovaný 2/ je týmto rozhodnutím obmedzený len v základných úkonoch, ktorými by mohol predmetné nehnuteľnosti znehodnotiť alebo previesť a tým zmať účel konania vo veci samej. Odvolací súd vyhodnotil všetky skutočnosti tvrdené tak žalobcom ako aj žalovaným 2/, tieto riadne posúdil, aplikoval správne právne predpisy a ich aplikáciu riadne odôvodnil a zrozumiteľne vysvetlil. Skutkový stav podstatný pre predmetné rozhodnutie bol iný, ako bol v predchádzajúcom rozhodnutí o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a preto nebola daná žiadna prekážka veci rozhodutej a nedošlo tým ani k porušeniu práva žalovaného 2/ na spravodlivý proces. Odvolací súd zdôvodnil aj nedoručovanie vyjadrenia žalovaného 2/ ostatným procesným stranám (žalovanému 1/), ktorý nebol konaním o nariadenie neodkladného opatrenia nijako dotknutý. Žalobca mal za to, že je v spore aktívne legitimovaný. Vo veci samej sa domáha určenia absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy a na základe toho určenia vlastníckeho práva. Ďalej žalobca namietal tvrdenia žalovaného 2/ týkajúce sa veci samej a rozporoval ich.

9 Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas, oprávnenou osobou, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpenou v súlade so zákonom (429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP a contrario) pred samotným vecným prejednaním dovolania najskôr skúmal, či dovolanie je procesne prípustné.

10 Podľa ust. § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

11 Podľa ust. § 420 písm. f/ CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na

spravodlivý proces.

12 Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené primárnym záverom dovolacieho súdu o prípustnosti dovolania a až následným sekundárnym záverom, týkajúcim sa jeho dôvodnosti. Z vyššie citovaných zákonných ustanovení upravujúcich otázku prípustnosti dovolania je zrejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať vecným prejednaním dovolania, musia byť splnené podmienky prípustnosti dovolania vyplývajúce z ust. § 420 alebo § 421 CSP a tiež podmienky dovolacieho konania, t. j. aby (okrem iného) dovolanie bolo odôvodnené dovolacími dôvodmi, aby išlo o prípustné dovolacie dôvody a aby tieto dôvody boli vymedzené spôsobom uvedeným v ust. § 431 až § 435 CSP. Pri skúmaní prípustnosti dovolania NS SR vychádzal z toho, že dovolaním je napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, vydané v konaní o nároku na nariadenie neodkladného opatrenia, pričom práve dôkladné skúmanie povahy napadnutého rozhodnutia (či sa jedná o rozhodnutie vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí) považoval za kľúčový aspekt pre posúdenie otázky prípustnosti dovolania.

13 Dovolací súd preto v preskúmvanej veci zisťoval, či uznesenie odvolacieho súdu o neodkladnom opatrení, napadnuté dovolaním, je rozhodnutím vo veci samej, prípadne rozhodnutím konečným, ktorá povaha rozhodnutia by otvárala dovolaciemu súdu možnosť preskúmať prípustnosť dovolania podľa ust. § 420 písm. f/ CSP. V danej súvislosti upriamuje pozornosť na ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu (napríklad rozhodnutie NS SR sp. zn. 4Obdo/66/2017 z 19. júna 2018, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 76/2018, rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Cdo/157/2017 z 11. októbra 2017, uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. R 21/2018, rozhodnutie NS SR sp. zn. 5Cdo/154/2018 z 28. marca 2019 a tiež rozhodnutie NS SR sp. zn. 8Cdo/83/2017 zo 14. júna 2017).

14 Z ustálenej judikatúry dovolacieho súdu vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o neodkladnom opatrení je prípustné dovolanie podľa ust. § 420 CSP (pozri uznesenie NS SR sp. zn. 4Obdo/66/2017 z 19. júna 2018) len vtedy, ak má charakter rozhodnutia vo veci samej. Pri neodkladných opatreniach nekonzumujúcich vec samu (vo vzťahu k vylúčeniu prípustnosti dovolania) zohľadňuje, že ide (len) o dočasné procesné opatrenie súdu, trvanie ktorého je obmedzené a môže byť za podmienok uvedených v zákone zrušené. Neodkladné opatrenie má v takomto prípade nastoliť určitý stav len dočasne a bez ujmy na konečnú, definitívnu ochranu, poskytovanú až rozhodnutím súdu vo veci samej. Zákonodarca tu nepochybne zohľadnil, že procesné nesprávnosti súdov, ku ktorým pri tom môže dôjsť, sa v takom prípade vyznačujú nižšou intenzitou porušenia procesných oprávnení strán sporu (uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/157/2017). K uvedenému záveru dospel NS SR už v rozhodnutí sp. zn. 8Cdo/83/2017 zo 14. júna 2017, v ktorom uviedol, že rozhodnutie o neodkladnom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej vtedy, ak samotné neodkladné opatrenie konzumuje vec samu. Taktiež v uznesení sp. zn. 3Cdo/157/2017 z 11. októbra 2017 dovolací súd vyslovil, že dovolanie nie je podľa § 420 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd potvrdil uznesenie súdu prvej inštancie o nariadení neodkladného opatrenia na základe takého návrhu, spolu s ktorým, prípadne po podaní ktorého, bola podaná nadväzujúca žaloba.

15 Rozhodnutie o neodkladnom opatrení má povahu rozhodnutia vo veci samej vtedy, ak samotné neodkladné opatrenie konzumuje vec samu. Takáto situácia môže nastať v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, podaného po skončení konania (pri splnení podmienok ust. § 325 ods. 1 CSP). Rovnako v prípade návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia, podaného pred začatím konania, na ktoré nenadväzuje žaloba podľa ust. § 336 ods. 1 CSP, konanie končí rozhodnutím o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia a konzumuje vec samu (porovnaj uznesenie NS SR č. k. 5Cdo/154/2018 z 28. marca 2019).

16 O rozhodnutie, ktorým sa konanie končí by išlo aj v prípade, ak by súd musel vec skončiť procesne (pre existenciu prekážky vecného prejednanja odôvodňujúcej zastavenie konania alebo odmietnutie podania) bez toho, aby vec (meritórne) prejednal.

17 V predmetnej veci sa nejedná ani o jeden z vyššie uvedených prípadov. Rozhodnutie odvolacieho súdu, napadnuté dovolaním, nie je rozhodnutím vo veci samej a ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí. V čase rozhodnutia odvolacieho súdu o odvolaní žalobcu proti uzneseniu súdu prvej inštancie o zamietnutí návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia na súde prvej inštancie prebiehalo konanie vo veci samej na základe žaloby žalobcu o určenie vlastníckeho práva. Predmetné neodkladné opatrenie bolo teda nariadené v čase prebiehajúceho súdneho konania o žalobe vo veci samej. Vzhľadom na uvedené dovolací súd konštatuje, že uznesenie odvolacieho súdu, týkajúce sa nariadenia neodkladného opatrenia, ktoré žalovaný 2/ napadol dovolaním, nekonzumovalo vec samu a preto nemá povahu rozhodnutia vo veci samej a rovnako nie je rozhodnutím, ktorým sa konanie (o veci vymedzenej žalobou) končí.

18 Dovolateľ prípustnosť dovolania vyvodzoval aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. V posudzovanom prípade nie je daná prípustnosť podľa § 421 CSP. Čo *expressis verbis* vyplýva z odseku 2 citovaného ustanovenia, podľa ktorého dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa ustanovenia § 357 písm. a/ až n/ CSP. V posudzovanom prípade ide o rozhodnutie odvolacieho súdu podľa ustanovenia § 357 písm. d/ CSP a preto dovolanie proti takémuto rozhodnutiu nie je prípustné (viď sp. zn. 1Obdo/62/2019, 1Obdo/87/2019).

19 So zreteľom na vyššie uvedené, keďže nie je daná prípustnosť dovolania podľa ust. § 420 písm. f/ a ani podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, dovolací súd dovolanie žalovaného 2/ podľa ust. § 447 písm. c/ CSP ako procesne neprípustné odmietol bez toho, aby sa zaoberal dôvodnosťou podaného dovolania.

20 Úspešnému žalobcovi dovolací súd priznal nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanému 2/ v celom rozsahu. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania Najvyšší súd Slovenskej republiky neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP). O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

21 Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.